

Protokoll fra møte i Hovedkomiteen i VKM torsdag 23 september 2004 kl. 10-15

Fra Hovedkomiteen:

Åshild Krogdahl (møteleder), Bjørn Næss, Hilde Kruse, Erik Dybing, Jan Alexander, Janneche Utne Skåre, Anne Kathrine Haldorsen, Martinius Løvik, Wenche Farstad, Georg Kapperud, Øyvind Lie, Leif Sundheim

Forfall

Lene Frost Andersen, Judith Narvhus, Ingolf Nes

Fra sekretariatet til VKM:

Kirstin Færden, Marie Louise Wiborg, Tor Øystein Fotland, Siamak Yazdankhah, Ingfrid Slaatto Næss, Elin Thingnæs og Beate Furuto Folgerø (Ref.)

Forkortelser benyttet i protokollen:

FG	Faggruppe
FG1:	Faggruppen for Hygiene og smittestoffer
FG2:	Faggruppen for Plantehelse, plantevernmidler og rester av plantevernmidler
FG3:	Faggruppen for GMO
FG4:	Faggruppen for Tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk
FG5:	Faggruppen for Forurensninger, naturlige toksiner og medisinerester i matkjeden
FG6:	Faggruppen for Fôr til terrestriske og akvatiske dyr
FG7:	Faggruppen for Ernæring (human), dietetiske produkter, ny mat og allergi
FG8:	Faggruppen for Dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern)
HK	Hovedkomité
VKM	Vitenskapskomiteen for mattrygghet
MT	Mattilsynet

Forklaring til nummerering av dokumentene: ÅÅ/xNN-d

ÅÅ er tosifret årstall

x er nr. på faggruppen saken kommer fra (1-8, eller 0 for hovedkomiteen)

NN er fortløpende nummerering fra 1-99

d er nr på dokument i saker hvor det finnes flere enn ett dokument

Når en sak behandles i flere grupper følger samme saksnummer dokumentet, dvs saksnummeret kommer fra den gruppen der saken først blir behandlet.

---

1. Konstituering av møtet (oppfølgingsaker, endret dato for neste møte)

Det var ingen kommentarer til innkallingen

Sak 7 (habilitet) ble flyttet før sak 2.

Oppfølging av saker i forrige møte:

Alle sakene fra forrige møte skulle følges opp på dagens møte bortsett fra:

* Status for sekretariatet: KF ga en kort oppdatering. De siste koordinatorene kommer på plass 1/11

* Kurs i mediehåndtering utsettes til neste vår.

* Neste møte flyttes til 23. november. Når faggruppeleder ikke har anledning til å stille bør nestleder eller en annen fra gruppen representere faggruppen på møtet.

2. Helhetsvurdering av fisk

Janneche Utne Skåre presenterte problemstillingen.

HK ga følgende innspill til denne saken:

- Det bør opprettes en ad hoc gruppe som springer ut fra Hovedkomiteen, der personer fra ulike berørte faggrupper trekkes inn (FG1, 5, 6 og 7)
- Det kan være aktuelt å involvere personer som ikke sitter i VKM i ad hoc gruppen, blant annet ble det uttalt behov for samfunnsvitenskaplig og statistisk kompetanse.
- Det er viktig å ikke trå over grensen til risikohåndtering.
- Arbeidet forankres og ferdighandles i HK.
- Sosial- og helsedirektoratet bør være involvert da ernæringspolitikk blir en viktig del av problemstillingen.
- Norge har relativt gode kostholdsdata på området, blant annet fra Fisk- og Viltundersøkelsen.
- Norge er særegen, spesielt på fiskekonsum. En egen risikovurdering er derfor nødvendig.
- Oppgaven kan være for stor for en ad hoc gruppe. Det kan derfor være aktuelt for å sette ut noe av arbeidet. Aktuelle miljøer som kan ta oppdrag i denne saken: FHI, NIFES, Veterinærmiljøene, Universitetene (ernæring), institusjoner med fiskekompetanse.
- Saken blir en ”modellsak” for hvordan man jobber på tvers av faggrupper og helhetlig og hvordan man setter sammen ad hoc grupper.
- De fleste tverrfaglige vurderinger skal ha HK som avsender, hvis det er mulig av hensyn til tidsfrister osv.

Vedtak: Leder og nestleder av hovedkomiteen og lederne for Faggrupper 5 og 7 lager forslag til mandat og sammensetning av ad hoc gruppen. Forslaget sendes på elektronisk høring til HK og krever aktive innspill fra medlemmene. Nasjonalt råd for ernæring inviteres til å oppnevne et medlem til ad hoc gruppen. Arbeidet forankres og ferdigbehandles i HK.

3. Bruk av triklosan i kosmetiske produkter

Hilde Kruse (FG1) presenterte arbeidet som var gjort så langt. En ad hoc gruppe er nedsatt og den mikrobiologiske vurderingen er snart ferdigstilt. FG1 stilte spørsmålet om hvorvidt toksikologi- og miljøspørsmål skulle inkluderes i den samme rapporten.

HK ga følgende innspill til denne saken:

- Toksikologiske vurderinger er allerede gjort av flere instanser innenfor EU. FG4 foreslår at disse sammenfattes og at det undersøkes om supplering er nødvendig.
- Food and Drug Administration i USA også er i ferd med å risikovurdere triklosan.
- Når det gjelder den økotoksikologiske siden er et medlem av FG2 involvert for å lage et kort sammendrag av de miljømessige vurderingene som Norsk institutt for vannforskning (NIVA) tidligere har utarbeidet for Statens forurensningstilsyn.

- Miljøaspektet må ivaretas og Mattilsynet må avklare ansvaret for håndteringen med Statens Forurensningstilsyn. VKM bør tar initiativ til at MT tar denne kontakten.
- Sekretariatet bør diskutere med MT om de øvrige bruksområdene for triklosan bør inngå i risikovurderingen.

Vedtak: Faggruppene 1 og 4s forslag til løsning ble vedtatt, dvs. at FG1 nå ferdigstiller sin risikovurdering med henblikk på resistens, FG4 gjør en sammenfatning av de toksikologiske risikovurderingene av triklosan i kosmetikk og undersøker om det er nødvendig med suppleringer, og medlemmet av FG2 ser på den økotoksikologiske siden av spørsmålet. Disse 3 vurderingene sammenfattes så i en felles risikovurdering som legges frem for HK om mulig på neste møte (23. november). Sekretariatet tar kontakt med MT for å be dem avklare med forurensningsmyndighetene.

4. Inntak av brus/lettbrus – helhetsvurdering av helseeffekter

Møteleder redegjorde for bakgrunnen for denne saken. I sommer gikk Sosial- og Helsedirektoratet ut med en anbefaling om å erstatte deler av forbruket av brus med lettbrus. Denne uttalelsen avstedkom en del reaksjoner, blant annet fra Mattilsynet som har signalisert at det vil komme en bestilling på en risikovurdering til VKM. Bestillingen vil bli utarbeidet i samråd med Sosial- og Helsedirektoratet, Nasjonalt råd for ernæring.

Jan Alexander (FG4) presenterte problemstillingen.

FG7 ønsker en ad hoc gruppe som kan behandle denne saken. Videre mener gruppen at det er viktig å se på alle typer av drikker for barn.

HK ga følgende innspill til denne saken:

- Å risikovurdere alle aspekter ved sukker vil være for omfattende og gå utenfor VKMs mandat
- Risikovurderingen bør omfatte hele befolkningen, ikke bare barn
- VKM bør se på alle typer drikker hvor det er aktuelt å tilsette søtstoffer eller sukker
- Det er viktig at MT har en god dialog med ernæringsmyndighetene for å avklare spørsmålsstillingen
- Oppdraget må være godt definert før et eventuelt forprosjekt kan gjennomføres

Vedtak: Leder og nestleder av hovedkomiteen og lederne for Faggrupper 4 og 7 lager forslag til mandat og sammensetning av ad hoc gruppen når bestillingen fra Mattilsynet er klar. Forslaget sendes på elektronisk høring til HK og krever aktive innspill fra medlemmene. Nasjonalt råd for ernæring inviteres til å oppnevne et medlem til ad hoc gruppen. Arbeidet forankres og ferdigbehandles i HK.

5. Orientering om arbeidet i faggruppene

FG1. Gruppen har hatt et møte og jobber med triklosan-saken og innspill til forskningsutfordringer. Neste møte er 24. september hvor triklosan-saken tenkes ferdigstilt. Det er påfallende at det har kommet så få bestillinger fra Mattilsynet til denne gruppen. Faggruppen bør tenke over om det er saker den bør ta initiativet til å jobbe med.

FG2. Har hatt et møte, neste møte 28. september. Erik Dybing informerte om at Rådet for plantevernmidler avvikles og deres risikovurderinger innlemmes i faggruppens oppgaver ved årsskiftet. Det skal fremdeles være et fagsekretariat ved MT sitt kompetansesenter på Ås. Faggruppen har fått en bestilling på plantehelserisikoen ved import av matpoteter fra Egypt. Videre saker er supplerings av fagkompetanse og forskningsbehov.

FG3. Faggrupeleder var ikke til stede. Gruppen har hatt et møte. Det kom kommentarer vedrørende suppleringsbehov fra HK. Gruppen burde ha bred kompetanse med både plante-, fôr og ernæringskompetanse. Det ble også nevnt at bruk av antibiotikaresistensgener som markører i genmodifiserte planter kan være en sak som kommer. Da bør eventuelt både FG1 og 6 involveres. Gruppen har mange saker.

FG4. Faggruppen har hatt to møter. Jan Alexander presenterte medlemmene i faggruppen og gikk gjennom sakene som er listet opp i oversikten som ble sendt ut med sakspapirene. Spørsmålet ble reist om hvorvidt VKM skal overprøve EFSA eller andre organers risikovurderinger. Diskusjon rundt dette temaet konkluderte med at det generelt ikke er noen grunn til å overprøve EUs risikovurderinger av nyere dato med mindre det er særnorske forhold eller andre spesielle forhold som ligger til grunn.

FG5. Faggruppen har hatt et møte. Neste møtedato er 24.9. Janneche Utne Skåre gikk gjennom sakene som er listet opp i oversikten over innkomne saker.

FG6. Har ikke hatt møter ennå, første møte 4.10. Ingen saker har kommet inn ennå.

FG7. Har hatt 2 møter. Har arbeidet litt med å finne gode arbeidsformer. Det er opprettet en satelittgruppe for dietetiske næringsmidler. På forrige møte deltok en observatør fra avdelingen for ernæring i Sosial- og helsedirektoratet. Typiske saker nå er beriket mat, functional foods og novel foods. Det er opprettet en ad hoc gruppe for å risikovurdere tilsetning av den probiotiske bakterien LGG i morsmelkserstatninger.

FG8. To møter er avholdt. Gruppen har brukt en del tid på rolleavklaringer. Det er mange aktører på dyrevernområdet. Flere henvendelser om dyrevelferdsaker er kommet til gruppen fra MT. En risikovurdering om dyrevelferd i forbindelse med innfangning og hold av torsk er til behandling.

6. Supplering av kompetanse i faggruppene

Tabell over innmeldte behov ble delt ut på møtet. Sekretariatet presiserte at det bare er helt spesielle hull i kompetanse som kan dekkes, for eksempel når sentral kompetanse mangler eller slike personer har trukket seg fra faggruppen. Man kan bruke ad hoc kompetanse der hvor kompetansen som mangler, ikke kreves i alle saker. Faggruppene må ikke være for store.

Vedtak: Fremgangsmåten for supplering som var foreslått fra sekretariatet, fikk tilslutning.

Alle faggruppene må melde sine behov for supplering til sekretariatet innen 12. oktober.

7. Habilitetsskjema til bruk i VKM

Denne saken ble flyttet opp og behandlet før sak 2. Kort orientering om saken fra Kirstin Færden. Flere kommenterte at veilederen var litt lang. Sekretariatet ble bedt om å kutte i teksten der dette er mulig. Alle HK- og FG-medlemmene får tilsendt habilitetsskjemaet og den reviderte veilederen i løpet av kort til og får så en frist på 2 uker til å returnere det utfylte skjemaet.

Vedtak: Komiteen ga sin tilslutning til det foreslåtte opplegget.

Kommentarer til teksten i veilederen tas gjerne imot innen 12. oktober.

Møteleder ba medlemmene om å melde fra om mulig inhabilitet til dette møtet. Ingen hadde slike problemer.

8. Utredningsoppdrag til FoU-institusjoner

Kirstin Færden orienterte kort om saken og hvordan sekretariatet tenkte seg systemene lagt opp for å sikre at VKM får best mulig kvalitet på oppdragsprosjektene samtidig som konkurranseregelverket følges.

HK ga følgende innspill til denne saken:

- Det er viktig å unngå et unødig byråkratisk system
- VKM er nødt til å forholde seg til regelverket
- Det er viktig at VKM fremstår som ryddige både av hensyn til offentlige myndigheter, forbrukere og samarbeidsforhold innad i komiteen.
- Det ble presisert viktigheten av at en i prekvalifiseringen av forskningsinstitusjoner legger størst vekt på faglig styrke på de aktuelle områdene.

9. Kurs i risikoanalyse

Forslag til temaer som kan være med:

- Kvantitativ risikovurdering
- Metoder
- Dose-respons modellering
- Deterministiske vs probabilistiske metoder
- Eksempler på case
- Dyrehelse relatert til dyrevelferd

Andre kommentarer:

Risiko-nytte er et interessant tema som komiteen ønsker at en vurderer å ha med. Kurset bør arrangeres til våren.. Det er ønskelig å få foredragsholdere med godt internasjonalt ry til kurset.

Vedtak: Det opprettes en programkomité bestående av leder og nestleder i HK og koordinator fra sekretariatet. Denne komiteen utarbeider et forslag som presenteres på neste møte i hovedkomiteen og man tar sikte på å arrangere kurset neste vår.

Det ble ellers nevnt av flere at det ville være interessant å ha foredrag for HK, kanskje i forbindelse med de ordinære møtene. Dette for å gi medlemmene litt ekstra inspirasjon og påfyll.

Medlemmer av HK bes komme med innspill til foredrag (tema og evt. personer) som man kan være interessert i at VKM arrangerer.

10. Distribusjon av informasjon til VKM

Generelt var HK fornøyd med mengden informasjon som ble sendt ut, selv om det ble påpekt at sekretariatet må passe på at de samme dokumentene ikke sendes mer enn en gang til hvert medlem selv om medlemmet sitter i flere grupper.

Vedtak: Alle dokumenter sendes heretter ut elektronisk (hvis mulig).

Medlemmer som ønsker dokumentene på papir må gjøre sekretariatet oppmerksom på det.

11. Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.